

Przystanek matura

Zadania i ćwiczenia ułatwiające przygotowanie się do egzaminu maturalnego z języka polskiego

Wypowiedź ustna: Jakich spraw może dotyczyć sąsiedzka niezgoda? Omów zagadnienie na podstawie fragmentu "Zemsty" Aleksandra Fredry i wybranego tekstu kultury.

SCENA SIÓDMA

(Papkin, Śmigalski, kilku służących z kijami, później Rejent i Cześnik w oknach)

PAPKIN

Panie majster, proszę waści
Przyzwoicie, grzecznie, ładnie,
Nie murować tu z napaści,
Bo mu na grzbiet co upadnie.
(po krótkim milczeniu)
Będzie, widzę, rzecz uparta!
Ta hołota, jakby głucha,
Mego słowa ani słucha. —
No, Śmigalski! Nie trać czasu —
Ściągnij za kark! weź narzędzie!
Grzecznie, ładnie, bez hałasu,
Niech wszystkiemu koniec będzie.
Nic się nie bój — ja za tobą.
(Śmigalski posuwa się ze służącymi ku mularzom, Papkin cofa się za róg domu)

ŚMIGALSKI

Precz! precz!

REJENT

(w oknie)
Stójcie! co to znaczy?

ŚMIGALSKI

Cześnik, pan mój, kazać raczy,
Aby muru nie kończono.

CZEŚNIK

(w oknie)
Tak jest, każę, bo mam prawo.
Dalej naprzód, dalej żwawo!
(Śmigalski posuwa się naprzód, Papkin, który był wyszedł, znowu się cofa za róg domu)

REJENT

Jakie prawo?

CZEŚNIK

Jak kupiono
Mur graniczny, tak zostanie.

REJENT

Ależ luby, miły panie,
To szaleństwo z waszej strony —
I mur będzie naprawiony. [...]

CZEŚNIK

Co! jak! — Żwawo! bij, co siły!
(Śmigalski ze swoimi ludźmi wstępuje na mur, mularze cofają się tak, że bójka zostaje zakryta częścią muru całego)

REJENT

Panie majster — ja w obronie.
Nic się nie bój — niechaj bije,
Kiedy go tam swędzą dłonie. [...]

CZEŚNIK

(wołając za siebie)
Hej! Serwacy! daj gwintówkę,
Niechaj strącę tę makówkę —
Prędko!

(Rejent zamyka okno)

CZEŚNIK

Ha, ha! fugas chrustas.
No, Śmigalski! dosyć będzie,
Daj półzłotka albo złoty
Baserunku dla hołoty,
Ale zabierz im narzędzie.
Dosyć, dosyć na dziś będzie.
(zamyka okno)

PYTANIE 1

Sformułuj tezę interpretacyjną.

ODPOWIEDŹ

Po przeanalizowaniu powyższego fragmentu stwierdzam, że sąsiedzka niezgoda może dotyczyć błahych spraw, w tym przypadku chodzi o konflikt przy naprawie muru.

.....

PYTANIE 2

Jak zbudowany jest utwór?

ODPOWIEDŹ

Jest to komedia. Utwór zbudowany jest z dialogów. Ważną rolę odgrywają także didaskalia.

.....

PYTANIE 3

Określ czas akcji.

ODPOWIEDŹ

Wydarzenia rozgrywają się w ciągu dnia. Świadczyć o tym może wykonywana przez murarzy praca, a jest nią próba naprawienia muru.

.....

PYTANIE 4

Określ miejsce wydarzeń

ODPOWIEDŹ

Wydarzenia rozgrywają się na zewnątrz, nieopodal muru.

PYTANIE 5

Określ znaczenie sceny w kontekście całego utworu.

ODPOWIEDŹ

Jest to scena podkreślająca, że sąsiedzi, czyli Cześnik i Rejent żyją w niezgodzie.

PYTANIE 6

Przedstaw sytuację opisaną w tym fragmencie.

ODPOWIEDŹ

Murarze przyszli naprawić mur, gdyż takie było polecenie Rejenta. Śmigalski i Papkin, którzy działali w imieniu Cześnika nie chcieli do tego dopuścić i zamierzali przepędzić robotników. Do awantury przyłączyli się Rejent i Cześnik. I każdy z nich przedstawił swoje racje w tej sprawie. Śmigalski ze swoimi ludźmi wszczynają bójkę z murarzami.

PYTANIE 7

Wskaż inny tekst kultury.

ODPOWIEDŹ

A. W filmie "Sami swoi" w reżyserii Sylwestra Chęcińskiego ukazane zostały losy dwóch zwaśnionych ze sobą rodzin, Pawlaków i Kargulów. Spór wybuchł w dawnych czasach, kiedy to Kargul zaorał pole Pawlaków na trzy palce. I tak waśń przechodziła na kolejne pokolenia. Ale co najważniejsze, rodziny te nie mogły bez siebie żyć.

PYTANIE 8

Jaki jest wniosek?

ODPOWIEDŹ

Sąsiedzka niezgoda może mieć różne przyczyny. Bywa często, że niepozorne. Ważne jest, aby umieć w porę zakończyć spory lub przynajmniej stracić się nie dopuścić do ich eskalacji.